

ЗБАРАЗЬКА ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА
МЕТОДИЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

Серія: „Землі Збаразької
славетні люди”.

**Андрій Музичка -
вчений і патріот**

(120 років від дня народження)

Експрес - інформація

м. Збараж
2007 р.

В історії української філологічної науки є чимало імен – поетів, прозаїків, драматургів, науковців, повернення яких стало можливим, лише із здобуттям Україною незалежності.

Події життя А. Музички, як і багатьох інших представників тогочасної національно свідомої інтелігенції, тісно переплелися з драматичними колізіями української історії: Перша світова війна і українські визвольні змагання, здобуття і втрата Україною державності, вимушена іміграція.

Експрес - інформація розрахована на бібліотечних працівників, літературознавців, а також для тих хто цікавиться історією рідного краю.

Підготувала:

Н. Сенчишин, бібліограф методично –
бібліографічного відділу ЦБС

Редактор:

Т. Кульпа, завідувачка методично -
бібліографічного відділу ЦБС.

Комп'ютерний набір:

М. Бондар.

Відповідальна за випуск:

О. Бондар, директор ЦБС.

Матері приснилось тої ночі,
Що купала сина в полині.
І не знала, що той сон пророчий,
І не знала: правда в цьому сні.
І не знала ця проста селянка
Що трава гірка – то квіт його життя,
Що у сина доля – вічна бранка,
Рідним краєм стане чужина.

М. Назар

Народився А. Музичка 6 грудня 1886 року в с. Доброводи на Збаражчині. Рано проявився у хлопця літературний хист. У дванадцять років він уже мав власні вірші і оповідання. Особливо вразив його виступ Івана Франка в с. Залужжя. Відтоді образ Великого Каменяра постійно бентежив його душу і став не лише мистецьким дороговказом, а й об'єктом наукового дослідження, що вилилось в монографію „Шляхи поетичної творчості Івана Франка” (Харків, 1927). Закінчивши у двадцять п'ять років історико-філологічний факультет, Андрій Васильович Музичка викладав у Тернопільській гімназії. Коли край сколихнула хвиля національного відродження, Андрій разом з іншими борцями вступив до лав Українських Січових Стрільців і став біля витоків створення ЗУНРу.

Із 1920 р. він працював викладачем української культури в Одеському університеті, однак не поривав взаємин із західно – українськими письменниками, зокрема з Марком Черемшиною. Особливо плідною була друга половина 1920-х рр. Тоді з -під його пера вийшли монографії: „Леся Українка, її життя, громадська діяльність і поетична творчість” (1925), „З творчості І. Тобілевича” (1927), „Марко Черемшина” (Іван Семанюк) (1928) та ін. Все це сприяло науковому визнанню А. Музички, що підтвердила Вища атестаційна комісія, надавши йому 1925 р. звання професора.

Однак одному з фундаторів української філологічної науки у важкі 1930-ті рр. пригадали минуле, й він невдовзі опинився у Кзил-Орді, а згодом у Семипалатинську (нині Казахстан), де в

місцевих педінститутах викладав історію російської літератури й літератури народів СРСР.

До самозабуття закоханий у викладацьку роботу, Андрій Музичка не забував про рідну літературу, продовжував дослідження творчості Лесі Українки.

Людина виняткової честі й порядності, він не схиляв голову не тільки перед сильними світу цього, але й перед невблаганною долею. Опинившись далеко від рідного краю, не каюся, не просив помилування, бо страждав незаслужено. За цих умов надійну руку допомоги вченому подавала Н. В. Семенюк. Ризикуючи своїм становищем, писала у високі інстанції, щоб повернути вченого в Україну, реабілітувати його наукову спадщину. Але більшовицька влада не дозволила.

Нині з гіркотою можна констатувати факти інтриганського поводження з учнями рідкісного таланту. Ніяких вказівок згори щодо заборони його творів не надходило. Це і відчував сам А. Музичка, вивчаючи злочинців серед бездарних гендлярів у літературознавстві, які самохіть запроторили справжню науку в підвали спецфондів, щоб на довгі роки забезпечити собі ситу годівницю.

Круті життєві дороги, нелегка науково-педагогічна праця підірвали здоров'я А. Музички, а найбільше боліла душа через тугу за Україною.

В останні роки життя вчений кілька разів приїжджав на Покуття, гостював також у рідних Доброводах, у сестри й небожа. А 8 вересня 1966 р. на вісімдесятому році життя, в Семипалатинську невтомне серце нашого земляка перестало битися.

Дружина Марка Черемшини разом із дружиною Андрія Музички клопоталися про перевезення його праху в Україну, але чиновники від української культури заборонили навіть домовині покоїтись в рідній землі.

Тож хай хоч пам'ять наша про Андрія Васильовича Музичку буде нетлінною.

* * *

ЛІТЕРАТУРА

Музичка Андрій (1886-1966) – літературознавець // Збаражчина: Зб. Статей, матеріалів і споминів. – Нью - Йорк, 1980. – С. 296.

Музичка Андрій Васильович (24. 11. 186- 08. 09. 1966) // УРЕ, - 2-е вид. – К., 1982, - Т. 7. – С. 163.

Веркалець М. Не так тії вороги, як добрії люди // Україна. - 1990. - № 47, - С. 19-21.

Музичка Андрій (1886-1966) // Збараж і околиці в спогадах емігрантів. – Тернопіль, 1993. – С. 120 -121.

110 років від дня народження Музички Андрія Васильовича – українського літературознавця // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 1996 рік: Бібліографічний список. - Тернопіль, 1995. – С. 79-80.

Малевиц А. Андрій Музичка (1886-1966) // Літопис землі Збаразької. – Збараж, 1996, - С. 50.

Муяссарова Н. Пригорни його, Вкраїно! // Вісник історії краю. – 1996. - № 11-12.

Назар М. Андрій Музичка - вчений і патріот // Народне слово. – 1997. – 24 січня.

115 років від дня народження Музички Андрія Васильовича - українського літературознавця // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2001 рік: Бібліографічний список. - Тернопіль, 2000. – С. 84.

Музичка Андрій Васильович // Тернопільський Енциклопедичний Словник.- Тернопіль: ВАТ ТВПК „Збруч”, 2005.- Т. 2. К – О.- С. 577.

Назар М. Андрій Музичка – вчений і патріот // Реабілітовані історією: Книга Пам'яті Збаразького району. – Тернопіль: ВАТК ВПК „Збруч”, 2006. – С. 33-34.

* * *